

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

107

Volkan YARAMIŞ:	AB Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	Ortadoğu Enerji Görünümü
Abdurrahman	
BAYRAKTARKATAL:	Think -Tank Kuruluşları
Çağrı SAĞLAM:	Think -Tank Kuruluşları

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

POLONYA:

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) Polonya'da yenilenebilir enerjiyi geliştirmek için politik diyalog, teknik yardım fonları ve yatırımlar gibi bir dizi önlemleri içeren desteğini artırmaktadır. Polonya'nın karbon yoğun enerjiden daha temiz ve sürdürülebilir enerji karşımına geçiş noktasında önemli sıkıntılarla karşı karşıya kalacağını vurgulayan EBRD, 2030 yılı itibarıyla Polonya'daki yenilenebilirlerin payının ulusal ve AB hedeflerine ulaşılabilmesi için yenilenebilir enerji alanında ilave on milyar avro tutarında yatırıma ihtiyaç duyulduğu belirtmiştir.

<http://www.ftseglobalmarkets.com/news/ebrd-steps-up-support-for-polish-renewable-energy.html>

FİNLANDİYA-ESTONYA:

Finlandiya ve Estonya LNG terminalinin oluşturulması için bir yol haritası üzerinde anlaşmaya varmışlardır. Fin Başbakanı Alexander Stubb ile Estonya Başbakanı Taavi Roivas, LNG projesinin hem teknik olarak hem de ekonomik olarak fizibil olduğu durumda iki ülkenin LNG projelerini uygulayacağını ifade etmişlerdir. Finlandiya'da büyük ölçekli bir LNG terminal inşasını içeren plan ile bölgeye rekabetçi fiyatlarda LNG tedarik edilmesi amaçlanmakta olup, planlanan önlemlerin uygulanması ile Finlandiya'nın Avrupa gaz ağıyla entegre olacağı ve ülkenin enerji güvenliğine katkı sağlanacağı beklenmektedir.

<https://www.energyvoice.com/oilandgas/68974/finland-estonia-strike-Ing-deal/>

FRANSA:

FRANSA Çevre Bakanı Segolene Royal, Hükümetin yönlendirme stratejisi devam ettiği müddetçe özelleştirme planının bir parçası olarak enerji şirketlerindeki Fransa'nın paylarının satılacağını duyurmuştur. Nükleer enerji operatörü EDF'nin paylarının satışına başlanmayacağını ifade eden Royal, özelleştirme kapsamında elde edilen gelirlerin Fransa'nın daha fazla yenilenebilir enerjiye geçişinin finansmanında kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

<http://www.bloomberg.com/news/2014-11-17/france-s-royal-says-state-ready-to-sell-energy-company-stakes.html>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ABD:

Kuzey Amerika'nın pik elektrik talebinin önümüzdeki on yıllık dönemde yılda sadece %1 artacağı tahmin edilmektedir. Enerji verimliliği ve tasarrufu programlarının yanı sıra kullanımın pik talep saatleri göz önüne alınarak fiyatlandırılması, ekonomik büyüme ve elektrik talebi arasındaki korelasyonu azaltmış olup bazı bölgelerde korelasyonun olumlu olduğu kaydedilmektedir.

<http://www.reuters.com/article/2014/11/21/usa-electricity-carbon-kemp-idUSL6N0TB35S20141121>

ÇİN-HİNDİSTAN:

Artan enerji ihtiyacı ve Orta Doğu'daki mevcut durumun Çin ve Hindistan arasında işbirliğinin itici gücü olabileceği kaydedilmektedir. Enerji tesislerinin güvenliği önümüzdeki 40 yıl daha büyük fosil kaynak ihtiyacı olan Asya ülkeleri için önümüzdeki dönemde temel sorunlardan biri olacaktır.

<http://thediplomat.com/2014/11/india-and-china-lessons-from-a-lost-oil-field-in-syria/>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ

ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-İRAN-ÇİN:

İran'ın Mehr haber ajansı Çin'in, İran altyapı projelerine yapacağı yatırımlarını iki katına çıkaracağını bildirdi. İran'ın Enerji Bakan Yardımcısı İsmail Mahsouli Çin'in İran projeleri için kotasını 25 milyar dolardan 52 milyar dolara yükselttiğini ve su, elektrik, petrol ve gaz projelerinin tümünün ekstra finansmandan yararlanacağını Avrupa ülkeleri ve ABD'nin sıkı finansman yaptırımları nedeniyle İran, Çin, Rusya ve Türkiye'ye döndü. ABD İran üzerinde genel ekonomik ambargo uygularken, Avrupa Birliği yaptırımlarını 2012 yılında özellikle enerji ve finans endüstrileri üzerinde daha da ağırlaştırdı. ABD, AB ve diğer ülkeler İran'ın nükleer silah geliştirdiğinden şüphe duydukları için bu tehdidi bertaraf etmek amacıyla yaptırımlarını yürürlüğe koydular. İran nükleer programının sadece sivil kullanım için olduğunu söylerken, bu nükleer programı üzerinde anlaşmaya ulaşmayı amaçlayan dünya güçleri ile görüşmelerde bulunuyor. Müzakereciler bu hafta Viyana'da, 24 Kasım öncesinde bir anlaşma ulaşmak için bir araya gelecekler.

<http://www.bbc.com/news/business-30075807>

RUSYA-ÇİN:

Çin'deki Guangzhou Century Business Herald gazetesi bir raporunda, Pekin'deki son Asya Pasifik Ekonomik İşbirliğinin yıllık toplantısında Çin ve Rus petrol şirketlerinin birçok anlaşma imzalanmasının, iki ülkenin enerji işbirliği alanında bir balayı dönemine girmiş olduğunu gösterdiğini bildirdi. Çin Ulusal Petrol Şirketi CNPC, Rusya'da bir petrol sahasındaki gaz kaynaklarının bir kısım hissesini satın almak için Rus petrol şirketi Rosneft ve gaz tedarikçisi Gazprom ile 9 Kasım tarihinde bir çerçeve anlaşmaları imzaladı. Gazete, Temmuz ayından bu yana Moskova petrol fiyatlarındaki ve ayrıca rubledeki düşüşün Rus ekonomisine zarar ettirdiğini kaydetti. Bir petrol endüstrisi uzmanı, Çin ve Rusya'nın bu nedenle, Mayıs ayında imzaladığı doğu yolu üzerindeki bir anlaşmadan kısa bir süre sonra, Kasım ayında da batı gaz yolu üzerinde yeni bir anlaşmaya yöneldiğini söyledi. Gazete, WTI ham petrol fiyatlarının 14 Kasım günü 2009 yılından bu yana, ABD için varil başına 74,07 dolarla yeni bir seviyeyi görerek, Mart ayındaki 105 dolar zirve seviyesine göre yüzde 40'tan daha fazla düştüğünü kaydetti. Gazprom CEO'su Aleksey Miller'e göre yeni çerçeve anlaşması kapsamında, Orta Asya'dan gelen Çin gaz talebi için daha rekabetçi fiyatlarla, her yıl batı yoluyla 30 milyar metreküp gaz tedarik edilecek. Öte yandan Rosneft, Çin şirketi ile doğu Rusya'nın en büyük ikinci petrol alanı olan Sibirya Vankor bölgesinin yüzde 10 hissesini kendilerine sunacak bir çerçeve anlaşması imzaladı.

<http://www.wantchinatimes.com/news-subclass-cnt.aspx?id=20141117000073&cid=1202>

RUSYA-ÇİN-BATI:

Rusya Başbakanı Dimitri Medvedev, Myanmar'da geçen hafta gerçekleşen Doğu Asya Zirvesi'nde, Asya-Pasifik bölgesinde dengeli bir enerji piyasası oluşturma konusundaki ihtiyaç hakkında konuştu. TASS Ajansı'na konuşan Medvedev, Çin ile yapılan ve Rusya'nın doğalgaz arzını artıracak sözleşmelerin, hidrokarbon ihracat haritasındaki doğal değişimlerin bir parçası olduğunu söyleyerek, kendilerinin de diğer ülkelerin enerji çıkarlarına dikkate hazır olduklarını, hedeflerinin sadece coğrafi genişlemeye ulaşmak ve malzeme istikrarını sağlamak olmadığını, aynı zamanda elektrik ticaretini arttırmak, alternatif enerji kaynakları geliştirmek ve altyapı projelerini hayata geçirmek olduğunu söyledi. Medvedev ayrıca, Rusya'nın bölgesel ekonomik entegrasyon ve ticaret engellerini azaltmaya yardımcı olacak tercihli ticaret anlaşmalarının gelişimini teşvik etmek niyetinde olduklarını vurgulayarak, Pasifik Ortaklığı oluşturulması da dahil olmak üzere kapsamlı bir bölgesel ekonomik ortaklık ve diğer projeleri de düşündüklerini söyledi. IHS Asya-Pasifik Baş Ekonomisti Rajiv Biswas, hızla büyüyen Çin ekonomisinin önemli önceliği olan enerji güvenliği için Rus petrol ve gazının önemli bir kaynak olduğunu, diğer yandan Hindistan'ın enerji talebinin önümüzdeki 20 yıl içinde önemli ölçüde artmasının beklendiğini ve Rusya'nın Hindistan'a önemli ölçüde LNG tedariki sağlamayı kabul ettiğini belirtti.

http://in.rbth.com/world/2014/11/17/moscow_stirs_up_its_asian_politics_39771.html

RUSYA-ÇİN:

Rusya Enerji Bakanı Alexander Novak salı günü, Vankor petrol ve gaz alanındaki hisselerin bir kısmının Çin'e yen para birimi ile satılması olasılığını reddetmedi. Novak sürece ilişkin para kaynakları olduğu gibi, bütün bu süreçte her iki taraf için uygun olursa herhangi bir para biriminde ödeme yapmanın mümkün olabileceğini söyledi. Bakan Vankor projesi için, Rusya'nın petrol devi Rosneft ve Çin devlet şirketi CNPC'nin anlaşmadaki somut parametrelere baktığını söyledi. Novak, küresel petrol piyasalarındaki olası önlemlerin petrol fiyatlarındaki daha da azalmayı önlemesi durumu görüşmek üzere 25 Kasım'da Venezuela'nın başbakanı ile görüşmeyi planlandığını söyledi. Novak petrol fiyatlarının daha da düşmesini durdurmak için böyle bir girişim olduğunu gazetecilere anlatırken, bu konudaki öneriler üzerinde çalıştıklarını, petrol piyasalarındaki durumla ilgili olası ortak adımlara ilişkin ayrıntılı görüşmeler için 25 Kasım'da yapılacak bir sonraki toplantı için anlaştıklarını söyledi.

<http://en.itar-tass.com/economy/760398>

RUSYA-UKRAYNA-AB:

Ukrayna Ulusal Petrol Ve Gaz Şirketi Naftogaz Başkanı Andrey Kobolev Brüksel'de Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği konulu uzmanlar toplantısında Ukrayna'nın, hem Rus devlet kontrolündeki enerji devi Gazprom ve hem de Avrupa şirketlerinden gaz satın almaya devam etmeyi planladığını açıkladı. Kobolev, çeşitlendirme stratejisi doğrultusunda, AB ve Rusya ile iki yönlü temaslarda bulunacaklarını, Gazprom'dan belli bir hacim almak istedikleri takdirde fiyatın adil olduğunu söyledi. Kobolev, şu anda Ukrayna'nın kendi yeteneklerini tam olarak kullanılması durumunda, gazın yaklaşık 1 milyar metreküpünün bir ay temini için AB'den dört anahtar tedarikçiye sahip olduğunu ekleyerek birçok AB ülkesinin Ukrayna'ya gaz satmak istediğini söyledi.

<http://en.itar-tass.com/economy/760426>

ORTADOĞU ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

İRAN:

İran Petrol Bakanı, bu haftaki OPEC toplantısından önce Suudi mevkidaşı görüşerek düşen petrol fiyatlarını durdurmak için OPEC'in günlük petrol üretiminin bir milyon varil düşürülmesini teklif edebilir. İran devlet haber ajansı Mehr Haber Ajansı kaynağını belirtmeden aktardığına göre Bijan Namdar Zanganeh ve Suudi Arabistan'ın Petrol Bakanı Ali El Naimi OPEC toplantısında, 12 üyenin desteğini arayacaklarını ve mevcut durumun tanımlanması gerektiği üzerinde duracak.

<http://www.bloomberg.com/news/2014-11-23/iran-may-propose-pec-oil-output-cut-in-saudi-meeting-mehr-says.html>

YEMEN-ÜRDÜN:

Geçtiğimiz pazar günü Yemen Maliye Bakanı Muhammed Zimam ve Ürdün Enerji ve Mineraller Bakanı Muhammed Musa Hamid enerji sorunlarını tartıştı. Zimam, burada yapılan Yemen- İMF görüşmelerinde Yemen heyetinin başkanı. Bakan Zimam ayrıca, Bakan Hamid ile teknik işbirliğini de görüştü.

<http://www.sabanews.net/en/news376694.htm>

Abdurrahman BAYRAKTARKATAL

28 ÜLKE - TEK ENERJİ PAZARI!

Avrupa elektrik şebekesinin inşası için sınır ötesi bağlantılar ve etkin iletim altyapıları gerekmektedir. AB Üye Devletlerinin farklı gereksinimlerine burada uyulmalıdır. Avrupa elektrik piyasasının inşası rekabetçi enerji sektörünün temellerinden birini ve arz güvenliğini oluşturur. Buna ek olarak, şeffaf ve rekabetçi bir AB elektrik piyasasının, tüketici dostu elektrik fiyatları üzerinde olumlu bir etkisi olabilir.

Dengenin gözetilmesi. Polonya hâlihazırda AB enerji politikasının üçayağı -rekabet, dengeli piyasa gelişimi ve arz güvenliği- arasında bir dengeyi sürdürmesi gerektiğine birkaç defa işaret etmiştir. Çünkü ancak o zaman bu elektrik piyasası teknik ve ekonomik olarak sorunsuz çalışabilir.

Piyasa ekonomisi olgunlaştı. Yenilenebilir enerjilerin AB'nin enerji dengesinde giderek daha önemli bir pay alacağı göz önüne alındığında, bu enerjiler teknolojik gelişimleri ve ekonomik karlılıkları doğrultusunda, etkin maliyet ve pazar durumu dikkate alınarak Üye Devletlerin enerji üretim yapılarına sokulmalıdır. Polonya böyle düşünüyor, yani yenilenebilir enerjilerin teşvikini değiştirmeyi ve bir müzayede modeli getirmeyi.

Şebeke güvenliği önceliklidir. Avrupa elektrik piyasasında, sınır ötesi işbirliği çeşitli düzeylerde gereklidir. Bu, elektrik borsaları ve tüketici dernekleri için olduğu kadar ulusal düzenleyiciler ve sistem operatörleri için de geçerlidir. Şebeke operasyonu -yani altyapı alanında işbirliği, her şeyden önce elektrik şebekesinin güvenliğine hizmet etmelidir. Çünkü yabancı şebekelerdeki yenilenebilir enerji kaynaklarından kaynaklanan hesapta olmayan elektrik akımları orada büyük rahatsızlıklara neden olabilir. Ancak bunların girişi, şebeke güvenliği pahasına olmamalıdır. Her bir taraftaki şebeke operatörleri bu yeşil elektrik yönetimine hâkim olmalı ve bu güvenliği sağlamalıdır - hatta bazen yenilenebilir kaynaklardan gelen elektriğin geçici olarak kısıtlı kullanımı pahasına.

Ülkelerarası bağlantıları oluşturma. Bir pan-Avrupa elektrik piyasasının gelecekteki gelişimine bakıldığında ayrıca, ulusal sınırlar ötesi bağlantılar anlamında birbiriyle bağlantının önemi artmaktadır. Ancak oraya kadar giden yol, sadece yeni kapasite inşası üzerinden değil, aynı zamanda mevcut şebeke altyapısının -özellikle maliyet olarak etkin- iyileştirilmiş akış kapasitesi üzerinden de gitmektedir. Yani, örneğin, Alman ve Polonyalı şebeke operatörleri elektrik akımlarını uygun şekilde düzenlemek ve iki ülkenin şebekelerini güvence altına almak için faz kaydırıcı kurulumu üzerinde mutabık kalmışlardır. Bu işbirliğinin şebeke performansı üzerinde olumlu bir etkisi vardır.

Avrupa Konseyinde, sınır ötesi iletim kapasitesi düzeyinin tüm Üye Devletler için bağlayıcı olarak belirlenip belirlenmeyeceği hâlihazırda tartışılmaktadır. Ben bunun anlamlı olmadığı kanaatindeyim. Çünkü performans pik seviyesi, ticari potansiyel, enerji karışımı ve her bir ülkedeki şebeke operatörlerinin sistemi dâhil olmak üzere çeşitli boyutlar bir rol oynamaktadır.

Ilona Antoniszyn-Klik

2011'den beri Polonya
Ekonomi Bakanlığı
Müsteşarı

http://www.dena.de/fileadmin/user_upload/Presse/dena-magazin/dena_magazin_Nr4_11-14.pdf

Çağrı SAĞLAM

ABD VE ÇİN'İN İKLİM İÇİN YAPTIKLARI DUYURU BÜYÜK BİR ANLAŞMADIR

12 Kasım tarihinde ABD'li ve Çinli yetkililer, iklim müzakerelerine katılanlar için 2015 yılındaki anlaşma ile sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik yeni bir umut vermiş oldular. Çoğunluğu Cumhuriyetçilerden oluşan Senato ABD Başkanının emisyonların azaltılması konusundaki kararının ne anlama geldiğini anlamaya ve anlatmaya çalışırken Başkanın böyle bir karar alması, tüm belirsizliklere ve itirazlara rağmen önemli bir anlaşmadır.

Anlaşmaya göre ABD 2025 yılındaki emisyonlarını 2005 yılı seviyesine göre %26-28 arasında azaltacaktır. Çin ise 2030 yılına kadar emisyonlarının pik yapmasını sağlayacak ve birincil enerji tüketiminin en az %20'sini fosil olmayan kaynaklardan sağlayacaktır.

Makro düzeyde ise; dünyanın en büyük iki emisyon yayıcısının aralarında anlaşarak emisyonlarını azaltma ve işbirliği yapma niyetlerini beyan etmeleri, daha önemlidir.

Çin için, 2030 yılına kadar emisyonlarının tepe noktasına ulaştırmaya çalışacaklardır. Bu tepe noktasına erişme 2030 yılından önce de gerçekleşebilir; ancak tam olarak hangi tarihte ne hangi miktarda gerçekleşeceği bilinmemektedir. Bununla beraber Çin, birincil enerji kaynaklarının %20'sinin fosil olmayan kaynaklardan elde edecektir. New York Times gazetesinde yayınlanan bir makaleye göre bu kararın uygulanabilmesi için Çin'in 2030 yılına kadar 1.000GW nükleer, hidrolik, biyoyakıt, güneş ve rüzgar enerjisine ihtiyacı olacaktır.

ABD için ise, temel nokta konulan hedefin mevcut politika ve uygulamalarla ulaşılabilir olmasıdır. Belirgin bir karbon indirimi gerekli gibi görünse de, Çevre Koruma Ajansının (EPA) mevcut elektrik üretim tesisleri için yapmış olduğu düzenlemeler hala tartışılmaktadır ve mevcut politikaların içerisinde yer alıp almadığı değerlendirilmelidir.

Yurt içerisinde, ABD yönetimi EPA'nın belirlediği standartlar üzerinde bir takım politik mücadelelerle yüzleşecektir. Daha anlaşmanın mürekkebi kurumadan Senatör McConnell yapılan anlaşmayı kınadığını duyurdu; ancak Senatörün öngörülebilir olan bu tepkisi haber olmadı. Asıl haber dünyanın en büyük iki emisyon yayıcısının, ABD Donanması, Sahil Koruma ve Pentagon'un da gündemine iklim değişikliğini taşıyarak aralarında anlaşmalarıdır.

<http://www.brookings.edu/blogs/planetpolicy/posts/2014/11/13-us-china-joint-announcement-on-climate-change-boersma>